

שם הספר: מסע מדע ו' - מסע ברכב שטח ביבשות רחוקות/ ד"ר שרה קלצ'קו, דפנה לב

פרק: אנרגיה בעולמנו	
הלימה בין הנושאים בספר לנושאים המופיעים בתכנית הלימודים:	5/5
התאמת הנושאים ואופן הלימוד למטרות החינוך הממלכתי (לפי חוק החינוך):	4/5
פרק: חיים בסביבה	
הלימה בין הנושאים בספר לנושאים המופיעים בתכנית הלימודים:	5/5
התאמת הנושאים ואופן הלימוד למטרות החינוך הממלכתי (לפי חוק החינוך):	4/5
סה"כ: 90%	

1. ככלל, הספר הוא ספר טוב: הוא מציג את כל הנושאים ו"ציוני הדרך" המופיעים ב**תחומי תוכן כיתה ו'** בתחומי הפיזיקה-מדעי החומר ומערכות אקולוגיות ואת רוב הנושאים בתחום מדעי החיים. הספר מציג את הנושאים בצורות מגוונות (קטעי מידע, פעילויות וניסויים, דיונים כיתתיים) ומעודד למידה נוספת, וכן מציג דעות מגוונות. כמו כן הספר דן בצורה אובייקטיבית ומעודד דיון בנושאים כגון: אנרגיות מתחדשות והתחממות גלובלית, הכחדת מינים וביורא יערות הגשם וקיימות.
2. הספר הנו ספר דיגיטלי, ולכך יש שני יתרונות מהותיים:
  - 2.1 השימוש בספר (ובדפי העזר והקישורים שבו) תורם לטיפוח המיומנויות הדיגיטליות (כפי שמוזכר במסמך "[מדע וטכנולוגיה בראייה תחומית ובינתחומית](#)").
  - 2.2 כספר שעוסק בהיבטים אקולוגיים וסביבתיים, ספר דיגיטלי הוא מוצר בר-קיימא בעצמו (והיה ראוי להוסיף זאת לאחד הדיונים בספר).
3. הספר מכיל קטעי אינפורמציה רבים שנלקחו ממקורות שונים (ר' לדוגמא ע' 12, "משימה 2"). לרבים מקטעים אלה חסר ציון המקור. חשוב להקפיד על ציוני המקור בעיקר בספרים בתחומי המדע, ע"מ להקנות הרגלים ומיומנויות וכן ע"מ שהמורים והתלמידים יוכלו לבדוק ולהרחיב בעצמם על הנושאים, ולעודד חשיבה ביקורתית על הנאמר בהם.
4. המסמך "תפיסה רעיונית" באתר משרד החינוך "תכנית הלימודים המעודכנת - גרסת טיוטה לשנת הלימודים תשע"ו" מצוין ש:

- תכנית הלימודים במדע וטכנולוגיה בחטיבת הביניים מיועדת לכל תלמידי כיתות א-ט בכל המגזרים במדינת ישראל ללא קשר לדת או לאום .
בהקשר זה, יש לציין את הנושאים הבאים:
- 4.1 הספר משתמש ב-6 דמויות ילדים להצגת מעין עלילה, ולצורך הצגת דעות שונות על הנושאים הנלמדים. הקבוצה היא יחסית הטרוגנית: שלושה בנים ושלוש בנות, שמחולקים ל"זוגות" לפי כהות עורם. כל השמות הנם ישראלים-יהודים (דנה, שאול, ענת, מיכל, יונתן, דניאל). היה ראוי שלפחות אחד מהילדים ייצג מגזר אחר.
  - 4.2 בעמודים 16,22,26,73,81,108,145 מופיעים פסוקים מהתנ"ך בתוך מסגרת נפרדת. מקריאה של הפסוקים בקונטקסט שבו הם מובאים, לא ברורה התכלית של הבאתם שם, למעט אזכור

שרירותי של הנושא הכללי שעליו מדבר הקטע. יש לשקול לבחור קטעים מתאימים יותר (אם קיימים) או להסירם.

5. הפרק "חיים בסביבה" דן, בין השאר, במגוון צורות של הסתגלות בע"ח לסביבתם, ללא שום אזכור למילה "אבולוציה", אפילו כמושג, למרות שהספר שופע במסגרות צדדיות שמטרתן הצגת מושגים חדשים (למעשה, המילה מוזכרת פעם אחת, במילון בסוף הספר, בהגדרה "התאמה (התאמה לסביבת חיים)"). יתרה על זאת, בפרק 233 ישמו קטע שלם על "סחלב השביט", שידוע גם כ"סחלב דרווין". הטקסט מסביר שהפרח נתגלה ע"י צ'רלס דרווין, שחזה את קיומו של העש שמסייע בהאבקתו. זו נחשבת בספרות לדוגמה קלאסית לעיקרון של אבולוציה מתכנסת. בקטע הנ"ל לא מוזכרת בשום מקום המילה "אבולוציה" ואין שום אזכור לכך שדרוין הוא זה שפיתח את התאוריה הזו. בנושא זה הספר "מיישר קו" עם תכנית הלימודים של משרד החינוך, שלא מציג את הכרת המושג "אבולוציה" כציון דרך.